Illés Béla:

ÉG A TISZA

5

— Fölesküszünk a Nemzeti Tanácsnak! — ordítja a káplár. Sorakozó!

— Mire esküszünk? — kérdi Kecskés bácsi.

— A forradalomra. Na — sorakozó!

A sorakozóból persze semmi sem lesz, de tíz-egynéhányan összeverődünk és puskatussal utat csinálunk magunknak a felé a magas ház felé, amerre a káplár mutogat. A ház egyik erkélyéről egy fiatal úr szaval, rettenetesen tátogatja a száját — én is kinyitom a fülem, de egy kutya betűt sem hallok a szavából, annyian ordítanak egyszerre körülöttem.

— Éljenek a katonák! Éljen a béke!

A lépcsőkön, a szép tükrös, szőnyeges lépcsőkön úgy rohantunk, mintha kergetnének.

— Hová megyünk?

— Várjatok meg a folyosón.

Mire megállapodunk, már csak nyolcan vagyunk.

Ha időnk lett volna, talán mi is odébbállunk. Valahogy úgy éreztük a villanyfényes, szőnyeges folyosón, hogy idegenbe tévedtünk, rövidesen továbbálltunk volna, de mire jól körülnéztünk és pontosan számba vettük, hányan maradtunk, már jött a káplár és utána három-négy polgári ruhás úr.

— Itt a fegyveres erő — mondta a káplár és ránkmutatott.

— Vigyázz! — ordította el magát Kecskés bácsi — és, mi ki-ki ott, ahol állott, feszes vigyázba vágtuk magunkat.

— Kevés, nagyon kevés — mondotta fejcsóválva az egyik úr.

— Már miért volna kevés? — tiltakozott a káplár. — Kettő ittmarad őrségnek, hatan meg elmegyünk a térparancsnokságra. Persze, jó lesz, ha az urak... az elvtársak közül is velünk jön valaki.

Az urak, ott mellettünk, a folyosón állva megvitatták a dolgot. Mi szótlanul vártunk, csak a káplár kotyogott bele az urak szavába. Míg így ácsorogtunk, ugyanazon az ajtón, amelyen az urak kijöttek, egy kisasszonyféle jött a folyosóra és egy-egy őszirózsát adott minden bakának.

— Tűzzék a sapkájukra — mondotta és mosolygott. Üreges kisasszony volt, szemüveget hordott, az elülső fogai aranyból voltak. Sorra kezet adott nekünk. Olyan puha volt a keze, mint a selyem.

— A forradalom katonái! — mondotta és úgy nézett ránk, mintha sosem látott volna magyar bakát.

— Isten fizesse meg a jóságát — mondotta Kecskés bácsi, és most utolsóul ő is leszedte a sapkájáról a király rózsáját s annak a helyébe, a K-betű helyébe valamennyien odatűztük a szemüveges, öreg kisasszony őszirózsáját. Így védlettünk át a király katonáiból a Nemzeti Tanács katonáivá.

— Gyerünk, fiúk! — mondotta a káplár. — Ti itt maradtok a Nemzeti Tanács rendelkezésére — mutatott rá két bakára.

— A hátulsó kapun — szólt halkan a polgáriruhás úr, aki velünk tartott. De lassabban, én nem tudok úgy szaladni — mondta és kabátja gallérját feltűrte, a kalapját meg a szemébe húzta, mint aki azt akarja, hogy ne lássanak az arcába.

— Jól van, uram! — felelte a káplár.

— Nem úr, hanem elvtárs — javította ki a szót a feltűrt galléros.

A hátulsó kapu valami sötét mellékutcába nyílott. Az utca üres volt, pedig ide a közvetlen közelből hallatszott a tömeg ordítása.

Nem mentünk katonás rendben, hanem urasan lépkedtünk a járdán. A feltűrt galléros elvtársat közrefogtuk, hogy valamennyien halljuk a szavát. Majdnem suttogva mondotta el nekünk, hogy miért megyünk a városparancsnokságra.

— Arról van szó — kezdte —, hogy azt a menetszázadot, amelyik megtagadta az engedelmességet és nem akart a frontra kimenni, addig is, amíg véleges intézkedés történik, el kell szállásolni valahova. Félő, hogyha valamelyik kaszárnyába küldenők őket, ott összetűzésre kerülne a sor...

— A nyavalyát — vágott Kecskés bácsi a szóba —, csak meg kell döngetni a kaszárnya kapuját és úgy szétfut a bakaság, mintha soha ott sem lett volna. Alig várják már a testvérek, hogy futhassanak.

— Nem úgy van az kérem. — mondotta a feltűrt galléros. — Nem szabad hazárdíroznunk. Nem szabad frivol játékot üznünk.

— Hát ki a fene mondja, hogy játszanak az urak? Nem azt mondom én kérem, hanem azt, hogy csak meg kell döngetni a kaszárnya kapuját és ordítsa el magát egy jótorkú legény: Haza bakaság! Vége a háborúnak! Itt vakuljak meg, ha egy körömfeketényi baka is marad a kaszárnyában.

— Csendesebben — csitította az elvtárs Kecskés bácsit, aki úgy kiengedte a hangját, mintha azt akarná, hogy az ország minden bakája meghallja.

Újra kiértünk a főutcára, amelyet csak néhány lámpa világított meg.

Egy autó rohant el mellettünk — tisztek ültek benne.

— A suttogástól senki sem ijed meg — mondotta Kecskés bácsi, a többi szavát aztán már mi sem értettük.

— Éljenek a katonák! Éljen a béke!

— A túlsó oldalra kell átverekedni magunkat — ordította fülembe a káplár.

Szakszervezeti aktívaülés

Az Inotai Alumíniumkohó szakszervezeti bizottsága pénteken kibővített szakszervezeti ülést tartott. Erre meghívták a legjobb bizalmiakat, és az üzemvezetőket.

A tanácskozás célja az volt, hogy az üzemi tanácsok megválasztásával kapcsolatos feladatokról tájékoztassa az üzemi bizottság, a szakszervezet aktivái letve az egyes üzemek vez Ez a tanácskozás kiinduló p ként szolgált arra, hogy a d zók az üzemi tanácsba a leg szakszervezeti aktivistákat, ve gazdasági vezetőket del ják.

Jól sikerült tea-est

A várpalotai áll. ált. leányiskola szülői munkaközössége november 30-án jól sikerült tea-estet rendezett az iskola részére. Már napokkal előbb megjelentek a szülők, hogy az estet előkészítsék. Mint szorgalmas hangyák, úgy hordták össze a finom süteményeket, tortákat, meg az innivalókat. Már szombaton délben megjelentek a vezetőség tagjai, hogy az esti összejövetelre mindent elkészítsenek. Nagy volt a sürgés-forgás. Estére kelve minden elkészült. Út helyiség állt a vendégek rendelkezésére. Alig alkonyodott, már is kezdtek a szülők gyülekezni. Többszáz vendég jött össze. Nem veszett kárba a nagy előkészület, mert mindenki jól érezte magát. Egy-egy asztalnál baráti találkozások voltak. Víg beszélgetés töltötte meg az iskola termeit. Amikor megszólalt a zene, először az ifjúság, később az idősebb korosztály is táncra perdült. Éjfélig órákig volt együtt a vendégség. A szülői munkaközösség vezetősége mindent elkövetett, hogy a vendégek jól érezzék magukat. Ez sikerült is. Mindenki lemes, jó hangulatban tért haza leányiskola szülői munkaközöss zetősége jó munkát végzett. A nek több mint háromezer forint ta bevétele volt, ami majd az céljait szolgálja. A vezetőség csak a vidámságra gondol, hane nevelésre is. Így a munkaterve rint november 27-én a szülők r megrendezte az első előadást a mekek egészségvédelméről. Előad sikerült megnyerni Dr. Svoik J nét. Körülbelül 160 szülő hall végig az érdekes előadást. A kező előadás december 11-én amikor a veszprémi fiatalkorúak róságától lesz előadó. A munk zösség vezetősége gondolt a gyerekekre is, mert a Télapó ü ségére is folynak az előkészüle Szorgos kezek készítik a kis c gokat. Remélni lehet, hogy a ve ség áldásos munkája nem lesz bavaló. Segitő készségük segíti iskola oktató-nevelő munkáját.

Léránt Árpád iskolaigazg

Dolgozik a szociális bizottság

Éppen munkában találtuk a Ferenc-bánya szakszervezetének szociális bizottságát. Felülvizsgálták a segélykérelmeket, és a szociális segélyekre jogosultak kérelmeit, s végülis úgy döntöttek, hogy 18 dolgozónak adnak 7500 forint értékben OMB előleget, ezen túl 10 dolgozónak szociális segélyt 3500 forint összegben. De nemcsak erről esett szó a dec ber 4-én tartott értekezleten, nem felülvizsgálták azt is, hogy h kiskorú gyermeke van a vall dolgozóinak. 676 kisgyermek k csonyi megajándékozásáról kívám gondoskodni. Elhatározták, hogy magokat csinálnak, amire 3000 fo tot költenek.

Csehszlovákiai utijegyzetek

Kirándulás kötélpályán 2000 méter magasságba

Régen köszöntött a szlovenszkói hegyvidékre az idei októberhez hasonló szép, verőfényes időjárás. Igaz ugyan, hogy az éjjelek rendkívül hidegek voltak és reggelenként 6—7 fokkal süllyedt a hőmérő a fagypont alá, dél felé azonban melengető napsütésben, kiskabátra vetkőzve sétáltunk. Igyekeztünk az időjárás és természet nyújtotta lehetőségeket jól kihasználni és a rendelkezésünkre álló időt részben a hegyekben barangolva, részben pedig a régiségekben igen gazdag városok nevezetességeinek megtekintésével töltöttük.

A minap is éppen ebédre tértünk haza, amikor vendéglátóink számunkra az Alacsony Tátra aljáról érkezett üzenettel fogadtak. Podbrezovai barátaink megtudva, hogy Kremnicán tartózkodunk, telefon útján meghívtak hozzájuk, csillogtatva a reményét annak, hogy kötélpályán feljuthatunk a Gyömbér 2000 méteren felüli csúcsára. Rövid tanácskozás után döntöttünk és máris repült a válasz: „Holnap délben érkezünk."

Kora reggel Jó időt! Jó utat! kívánva bocsájtott útnak a szeretetreméltó Csillik család. Mi pedig kisebb pihenőket tartva, kapaszkodunk fel a körmöci állomáshoz vezető meredek gyalogúton, hogy a fél hatkor induló vonatot elérjük. Varga útitársunk már az állomás előtt várt a Podbrezováig megváltott vasúti jeggyel, és hamarosan a hegyoldalban kanyarodó vonat ablakából gyönyörködtünk a völgyben ébredező város látképén. Alig egyórányi utazás után Diviaky állomáson szálltunk le, ahol barátságtalan, sűrű köd fogadott. Lehangoltan vártuk a gomolygó ködben az átszállást Besztercebánya felé. Hát mégsem sikerül mai kirándulásunk, mégis ellenünk szegül az időjárás, amely eddig annyira pártfogásába vett bennünket? Tíz méternyire sem látunk el éppen ma, amikor igazán szükség lenne a napsugaras, szép időre, amikor minden gondolatunk a vadregényes Alacsony-Tátra felé irányul. Mert a hegycsúcsra felmenni csak kimondottan szép időben érdemes, egyébként neki se vágjon a kiránduló. Ilyen gondolattól gyötrődve szállunk fel a besztercei motoros utolsó kocsijára. — Alig negyedórányi utazás után már a Nagy Fátra egyik mély szakadékát áthidaló viadukton halad vonatunk keresztül, egyre beljebb és feljebb égnek meredő sziklafalak és fenyőrengetegek között. Lent szédítő mélységben követi az országút a vasutat. Cremosne kies fekvésű hegyi állomást elhagyva hat kilométer hosszú alagúton furakodik be vonatunk a hegyoldalba, amelyet az aránylag rövid vasútvonalon 22 további alagút követ. Napsugár szűrődik be egyszerre a vonatablakon és fellélegzünk. Dérlepte havasi tisztások csillognak a hegyek mögül előbúvó nap sugaraitól. — Közben pedig Banská-Bystrica állomására fut be vonatunk.

Egy órányi várakozás után a podbrezovai vonat zakatol velünk egy újabb vidéken, hegyormokra épült várak és a jellegzetes, kékszínre festett házaktól tarkálló garammenti falvak mellett, mígnem megérkezünk rendeltetési állomásunkra, Podbrezovára. Csakhamar megpillantom a szikár, szemüveges Kardhordó Ferit és az örökké mosolygó, daliás termetű Hámory Jóskát. Nagy az öröm — hisz jóbarátok — magyarok és szlovákok kerültek ismét össze. Nem győzünk egymástól kérdezni sportról, családról. Sok mindenről folyik a beszéd. Végül is Kardhordó barátunk könyvtárszobájában telepedünk le és itt beszéljük meg a programot. Trangoska, az alacsony-tátrai kötélpálya alsó állomása mintegy 18 kilométernyire van ide és a mai napig autóbusz szállította ki a hegységet felkereső turistákat. Télen éppúgy, mint az év bármely szakában, állandóan önnek e vidékre Prágából, Ostrawából, Pozsonyból, de sokan látogatják ezt a rendkívül szép tájat külföldről is, gyakran járnak erre az IBUSZ farmotoros kocsijai is.

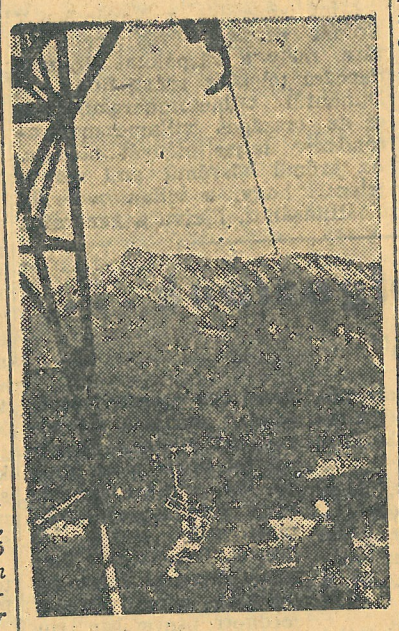

Ezek szerint az eddig menetrend szerint közlekedő busszal már nem juthatunk ki. Ám Hámory Jóska már nyúl is a telefonhoz — szaporán beszél szlovákul — amiből annyit értünk, hogy magyarokról van szó! Végeszakad hamarosan a telefonálásnak és mosolyogva közli velünk Jóska az eredményt, amely szerint Wladimir Supka, a vállalat igazgatója rendelkezésünkre bocsájtotta a mai napra személykocsiját... és délután 2 órakor előállott a Tátra Plán, hogy elröpítsen bennünket a nagy hegyek régen óhajtott birodalmába. Ez alkalommal is Kardhordó az „útimarsallunk", mint a nyáron.

A vadregényes Bystra völgye mind jobban szűkül és már csak a sebesen hömpölygő hegyipatak fér el a meredek sziklafal és az országút között. — Az egyik kanyar után a ragyogó napsütésben egyszerre csak közvetlen előttünk jelennek meg a kétezresek, a Gyömbér és a Chopok kopár csúcsai. Jan Kupecz gépkocsivezetőnk még az utolsó kapaszkodóra fordítja a kormánykereket és 1400 méter magasan állunk meg — a Trangoskánál. Hordják a maltert, rakják a téglát, nőnek az épülő nagy sporthotel falai. Szállodák kellenek a sok-sok turistának, kirándulónak és üdülőnek — akiktől télen-nyáron hemzseg a hegység. Különösen télen nagy a forgalom erre, amikor egymást követik a si-tanfolyamok, sorra rendezik a nemzetközi síversenyeket. Nem egyszer tartanak májusban is műlesiklós versenyt itten, hiszen a Magas Tátra után ezeken a csúcsokon marad meg legtovább a hó.

A kötélpálya várócsarnokában sorban állanak és várnak a személyszállító kétszemélyes ülőkék a magasba vágyó utasokra. Megkapja mindenki a jegyét, amelyért 14 Kcs-t kell fizetni. Miként a vasúti forgalomnak, úgy a kötélpálya szállításnak is előírt forgalmi szabályai vannak. Csak a középállomás telefonengedélye után indíthat az alsó vagy a felső állomás, és szabályos időközben követhetik egymást az ülőkék. Egy rúdon függ a szállítóeszköz, amely teljesen nyitott vasváz és lábkitámasztóval van ellátva. De már lendít is az indító rajtunk, és az első kocsiban helyet foglaló Kupecz, az őt követő Varga—Kardhordó páros után feleségemmel következünk soron és repülünk fel a sodronypályán. Szorongó érzés fog el valamennyiünket, amint az alattung tátongó mélységre pillantunk.

Lassan, egyenletes tempó haladunk fel és negyedó nyi utazás után megérkezünk a k középállomásra, ahol azonnal át kell szálljunk a végállomáshoz vez pályára. Lassan-lassan eltörpülne a fák és csak egy kis fehér pont jel zi a trangoskai végállomást. A n vényzet pedig egyre ritkul és fok zatos megszűnését észleljük. 18 méteren még lombos fák szegélyez ték a pálya vonalát, majd a sum fenyőfák is eltűnnek, feljebb ér itt-ott egy-egy vihartól megtép zott fenyőfa búslakodik, de már törpefenyők sűrűje kapaszkodik sziklaoldalba. 1800 méter magass got elhagyva, már csak egy-egy fi csomó és moha képviseli a növény világot.

Már a Chopok csúcsán épült kö télpálya végállomása és a meteoro lógiai állomás épületéhez közeledü ami azt jelenti, hogy fent vagyu 2004 méter magasan. A pályamester a végállomás épületében működő k vendéglő vezetője, és Lux, a farka kutya fogadják a magasba érke kirándulókat. Valamennyien a hegy csúcsra megyünk, hogy gyönyörköd jünk az elénk tárúló panorámában Leírhatatlan szép minden körülö tünk. Az idő pedig ragyogó — am lyenről ma reggel Diviakyban m álmodni sem mertünk volna. Páro lan szép képpel ajándékoz meg t természet. A lenyugvó nap sugara szemben a Magas Tátra ormait aran nyozzák be. Késmárki, Lomnici, Kri ván... és a többiek sorakoznak mi jó testvérek egymás mellett. Magá ban ez a kép megérte, hogy ide jö tünk...

Az idő eljárt, hamar eltelt egy két óra a sok szép fölötti szemlélődésben. Alkonyodik, a h gyek téli palástjukat kezdik magu ra ölteni. Mi is búcsúzunk, tekinte tünkkel mégegyszer végigjárjuk a havasokat, völgyeket és fenyveseket, hogy aztán búcsút mondjunk a Chopok csúcsának lakóinak és ismét ég és föld között lebegve, lassan gördülünk lefelé.

Csiky Iván

A párt

Régi gondja pártszerve gyan aktivizálják, mozg tagságot. Helyenként c vezetőség, és még néhán ista dolgozik, nem bízzá vtársakat pártmunkáva lképzelések sincsenek, h ák a párttagság egészét lítani.

Nincs szükség arra, ho zereket kutassunk. A vtizedes tevékenysége asztalatokat nyújt az k munkájához. A tani években jól és e működtek a pártcsoport üzenkét elvtárs munká sze a pártcsoportvezető, kor hívták: — a bizalm az agitációs munka, a szervezése, a pártkiad tése, a sajtómunka, a tás és a tagdíjbeszedés Sajnos a pártcsopo késő egyre inkább re zsugorodott össze. A postás szerepét töltött ként egyszer csak a esetleg a taggyűlésre ügyében keresték fel A párttagság mozg tokkal való megbízás a Péti Nitrogénműve is. Az újjászervezet kezdetben nem volt Így kevesebb volt a az egész párttagságo A nyáron alakítottá szervezeteket, vezet tottak. Itt is az volt hogyan és milyen meg a párttagokat, nisták szava eljusso kapadokig. Az üze kára, Németh Tót szorgalmazta, hogy létre a pártcsoporto ken vitassák meg, munkával bízzanak gyakorlati segítsége alapszervezeteknek

A Péti Nitrogé

szervezetei közül műhely alapszerv hogyan dolgozna kommunisták. A gos pártirodán vezetőség tagjaiv titkár, Hári Istv Abonyi József n nők és Perger G társakkal. A pár kommunistáit fo tozik a központ hely, a műszer nisztrációs részle káterületek is. irányítja a veze melési és szerv egy-egy vezető Legjobban a működik. A mosüzem mun Erdeklődtek a anyagbeszerzés kérdésekről. A a munkafegye késések az au vannak. A v szakmányos nek az esetle rítása a fela zavar, előfor dolgoznak. talatai alapj sebb javítási őket, vagyis üzemzavarok Legnagyo okozta. Okt nyos bérre műveknél. kívüli veze sabb fizetés gyobb arán termelési b társ javasl sonyabb nagyobb a vezető kez javaslat e belátta, n nak van gülis az kások fig végre. A párt